

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
INTERREGIONAL ACADEMY OF PERSONNEL MANAGEMENT

ISSN 2786-7153 (Print)
ISSN 2786-7161 (Online)

**СУЧАСНА МЕДИЦИНА,
ФАРМАЦІЯ
ТА ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я**

**MODERN MEDICINE,
PHARMACY
AND PSYCHOLOGICAL HEALTH**

**ВИПУСК 5 (14)
ISSUE 5 (14)**

2023

**Видавничий дім
«Гельветика»
2023**

**Рекомендовано до друку Вченою радою
Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 1 від 9 січня 2024)**

Сучасна медицина, фармація та психологічне здоров'я / [головний редактор Н. Свиридова]. – Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2023. – Випуск 5 (14). – 140 с.

Журнал «Сучасна медицина, фармація та психологічне здоров'я» є науковим рецензованим медичним виданням, в якому здійснюється публікація матеріалів науковців різних рівнів у вигляді наукових статей з метою їх поширення як серед вітчизняних дослідників, так і за кордоном.

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних і посилань.

До 2 вересня 2022 року видання мало назву «Психологічне здоров'я».

**Ідея створення
видання:**

Коляденко Н. В. – д-р мед. наук, доц., професор кафедри медичної психології Інституту медичних та фармацевтичних наук, Міжрегіональна Академія управління персоналом (Україна).

Головний редактор:

Свиридова Н. К. – д-р мед. наук, проф., в.о. директора Інституту медичних та фармацевтичних наук, Міжрегіональна Академія управління персоналом (Україна).

Редакційна колегія:

Березнякова Н. Л. – д-р фармацевт. наук, проф., доцент кафедри медичної хімії, Національний фармацевтичний університет (Україна); **Бєленічев І. Ф.** – д-р біол. наук, проф., завідувач кафедри фармакології та медичної рецептури з курсом нормальної фізіології, Запорізький державний медичний університет (Україна); **Горчакова Н. О.** – д-р мед. наук, професор кафедри фармакології, Національний медичний університет імені О. О. Богомольця (Україна); **Головчанська О. Д.** – д-р мед. наук, доц., доцент кафедри стоматології, Національний медичний університет імені О. О. Богомольця (Україна); **Дорошенко А. І.** – канд. фармацевт. наук, асистент кафедри фармакології, Національний медичний університет імені О. О. Богомольця (Україна); **Дорошенко О. М.** – д-р мед. наук, проф., директор Інституту стоматології, Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика (Україна); **Друзь О. В.** – д-р мед. наук, заслужений лікар України, начальник клініки психіатрії, Національний військово-медичний клінічний центр «Головний військовий клінічний госпіталь», професор кафедри медичної психології Інституту медичних та фармацевтичних наук, Міжрегіональна Академія управління персоналом (Україна); **Живаго Х. С.** – канд. мед. наук, доцент кафедри медичної психології, Міжрегіональна Академія управління персоналом (Україна); **Ільїна Т. В.** – д-р фармацевт. наук, проф., професор кафедри фармакогнозії, Київський медичний університет (Україна); **Карачевський А. Б.** – канд. мед. наук, доц., доцент кафедри загальної, дитячої, судової психіатрії і наркології, Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика (Україна); **Кіреєв І. В.** – д-р мед. наук, проф., професор кафедри фармакології та фармакотерапії, Національний фармацевтичний університет (Україна); **Мальцев Д. В.** – канд. мед. наук, доц., завідувач лабораторії імунології та молекулярної біології Інституту експериментальної і клінічної медицини, Національний медичний університет імені О. О. Богомольця (Україна); **Михайлов Б. В.** – д-р мед. наук, проф., професор кафедри загальної, дитячої, судової психіатрії і наркології, Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика (Україна); **Нусейр Мохамед Халед** – д-р мед. наук, проф., завідувач кафедри біохімії, Йорданський університет науки і технологій (Ірбід, Йорданія); **Ольховська А. Б.** – д-р фармацевт. наук, доц., професор кафедри загальної та клінічної фармації, Міжрегіональна Академія управління персоналом (Україна); **Омельянович В. Ю.** – д-р мед. наук, проф., професор кафедри загальної, дитячої, судової психіатрії і наркології, Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика (Україна); **Панченко О. А.** – д-р мед. наук, генеральний директор, Державний заклад «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр Міністерства охорони здоров'я України» (Україна); **Свиридова Н. К.** – д-р мед. наук, проф., завідувач кафедри неврології і рефлексотерапії, Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика (Україна); **Соловйов О. С.** – д-р мед. наук, д-р фармацевт. наук, проф., професор кафедри загальної і клінічної фармації Інституту медичних та фармацевтичних наук, Міжрегіональна Академія управління персоналом (Україна); **Харченко О. В.** – д-р мед. наук, професор кафедри анатомії, клінічної анатомії, оперативної хірургії, патоморфології та судової медицини Медичного інституту, Чорноморський національний університет імені Петра Могили (Україна); **Черненко І. О.** – канд. мед. наук, ординатор клініки психіатрії, Національний військово-медичний клінічний центр «Головний військовий клінічний госпіталь», доцент кафедри медичної психології Інституту медичних та фармацевтичних наук, Міжрегіональна Академія управління персоналом (Україна); **Черно В. С.** – д-р мед. наук, проф., професор кафедри анатомії, клінічної анатомії, оперативної хірургії, патоморфології та судової медицини Медичного інституту, Чорноморський національний університет імені Петра Могили (Україна); **Чопчик В. Д.** – д-р мед. наук, доц., професор кафедри стоматології, Національний медичний університет імені О. О. Богомольця (Україна).

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
«Сучасна медицина, фармація та психологічне здоров'я» Серія КВ № 25296-15236ПР від 02.09.2022 р.*

«Сучасна медицина, фармація та психологічне здоров'я» включено до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») відповідно до Наказу МОН України № 530 від 6 червня 2022 року (додаток 2), Наказу МОН України № 1166 від 23 грудня 2022 року (додаток 3) та Наказу МОН України № 491 від 27 квітня 2023 року (додаток 3). Спеціальності: 225 – Медична психологія, 226 – Фармація, промислова фармація, 221 – Стоматологія, 222 – Медицина.

Усі електронні версії статей журналу оприлюднюються на офіційній сторінці видання
<http://journals.maup.com.ua/index.php/psych-health>

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2023
© Автори статей, 2023

ЗМІСТ

МЕДИЦИНА

Nataliia ALEKSYEYENKO, Vitalii ANDRIYCHUK COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF CHANGES WITHIN SOMATOTYPE COMPONENTS OF YOUNG PEOPLE (RURAL AND CITY RESIDENTS) DURING STUDYING IN A HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION	8
Taras GUSEV, Natalia SVYRYDOVA, Igor MARTSENIUK, Yaroslav SIBIRYAKIN, Gennadii CHUPRYNA, Vitaly SEREDA REFLEXOTHERAPY ACCORDING TO THE "BALANCE OF HEXAGRAMS" METHOD IN THE COMPLEX REHABILITATION OF DISEASES WITH PAIN SYNDROME	14
Любов ДЕНИСЮК АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ КАДРОВОГО ТА РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ ОФТАЛЬМОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ УКРАЇНИ	20
Igor MARTSENIUK, Natalia SVYRYDOVA, Taras GUSEV, Yaroslav SIBIRYAKIN, Gennadii CHUPRYNA APPLICATION OF REFLEXOTHERAPY ACCORDING TO THE "HEXAGRAM BALANCING" METHOD IN THE COMBINED REHABILITATION OF DISEASES OF THE RESPIRATORY SYSTEM WITH PSYCHOEMOTIONAL DISORDERS	25
Олена ОЛІЙНИЧЕНКО, Юрій ЧОМОЛЯК ВВЕДЕННЯ В КЛІНІЧНУ ПРАКТИКУ УКРАЇНИ ПОЄДНАНОГО ПЕТ-КТ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ ФАРМКОРЕЗИСТЕНТНИХ ЕПІЛЕПСІЙ У ДІТЕЙ	30
Микола РУДЕНКО АНАЛІЗ ГЕМОДИНАМІКИ ПІД ЧАС КУЛЬОВОГО ПОРАНЕННЯ ЖИВОТА: ВІДОБРАЖЕННЯ РЕАКЦІЇ НА ТРАВМУ ПРОТЯГОМ ПЕРШИХ 90 ХВИЛИН	37
Natalia SVYRYDOVA, Gennadii CHUPRYNA, Vitaly SEREDA, Volodymyr KRASNOV, Volodymyr NOVOSHYTSKY REFLEXOTHERAPY IN THE COMPLEX REHABILITATION OF FACIAL NEUROPATHY	42
Vitaly SEREDA, Natalia SVYRYDOVA, Taras GUSEV THE USE OF REFLEXOLOGY ACCORDING TO THE "BALANCING HEXAGRAMS" TECHNIQUE IN THE COMPLEX REHABILITATION OF ARTHROPATHIES	47
Gennadii CHUPRYNA, Taras GUSEV, Igor MARTSENIUK, Yaroslav SIBIRYAKIN, Natalia SVYRYDOVA, Vitaly SEREDA CONDUCT OF THE SEMINAR CLASS "FUNDAMENTALS OF TRADITIONAL PULSE DIAGNOSTICS" IN THE REFLEXOTHERAPY CYCLE FOR STUDENTS IN THE SPECIALTY 227 "THERAPY AND REHABILITATION"	52
Gennadii CHUPRYNA, Taras GUSEV, Igor MARTSENIUK, Yaroslav SIBIRYAKIN, Natalia SVYRYDOVA, Vitaly SEREDA CONDUCT OF SEMINAR COURSE "BASES OF TRADITIONAL DIAGNOSTICS FOR THE USE OF ACUPUNCTURE METHODS" IN THE REFLEXOTHERAPY CYCLE FOR STUDENTS IN THE SPECIALTY 227 "THERAPY AND REHABILITATION"	56
Gennadii CHUPRYNA, Taras GUSEV, Igor MARTSENIUK, Yaroslav SIBIRYAKIN, Natalia SVYRYDOVA, Vitaly SEREDA CONDUCT OF SEMINAR COURSE "MULTIDISCIPLINARY APPROACH USING METHODS OF COMPILING ACUPUNCTURE PRESCRIPTIONS" IN THE CYCLE ON REFLEXOTHERAPY FOR STUDENTS IN THE SPECIALTY 227 "THERAPY AND REHABILITATION"	62
Gennadii CHUPRYNA, Natalia SVYRYDOVA, Taras GUSEV, Igor MARTSENIUK, Yaroslav SIBIRYAKIN, Vitaly SEREDA APPLICATION OF REFLEXOTHERAPY ACCORDING TO THE METHOD OF "BALANCING HEXAGRAMS" IN COMPLEX REHABILITATION OF NEUROPATHY OF THE RADIAL NERVE.....	67

СТОМАТОЛОГІЯ

Мирослав ГОНЧАРУК-ХОМИН, Ігор ТУКАЛО, Степан ШЕВЕРЯ, Юрій РАК, Артур ЛЯХ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ФОТОГРАММЕТРІЇ В СУЧАСНІЙ ІМПЛАНТОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ).....	72
Семен ГОРЗОВ, Наталія ЖЕРО, Віталія ГОРЗОВ РОЛЬ ТРЕТІХ МОЛЯРІВ У РОЗВИТКУ СКУПЧЕНОСТІ ЗУБІВ НА НИЖНІЙ ЩЕЛЕПІ: АНАЛІЗ ДОСТУПНИХ ДОКАЗІВ ЗА ДАНИМИ СИСТЕМАТИЧНИХ ОГЛЯДІВ	81
Володимир МЕЛЬНИК, Любов БІЛИЩУК, Катерина ЗОМБОР, Мілан ІЗАЙ, Софія МЕЛЬНИК ОБІЗНАНІСТЬ ІЗ ПИТАНЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗУБНОЇ НИТКИ СЕРЕД СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ І ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ	88
Юліанна МОШАК, Євген КОСТЕНКО, Мирослав ГОНЧАРУК-ХОМИН, Василь БЕЗЕГА ПРОБЛЕМАТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ МЕТОДІВ ДЕНТАЛЬНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ СТАНДАРТУ НАТО STANAG 2464 AMEDP-3.1. “MILITARY FORENSIC DENTAL IDENTIFICATION”	95
Олександр Удод, Ігор МОРОЗ ЛАБОРАТОРНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЦНОСТІ АДГЕЗИВНОГО ЗВ'ЯЗКУ ФОТОКОМПОЗИЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ З ЕМАЛЛЮ ЗУБІВ.....	102
Вікторія ХАЛЕЦЬКА, Олександра КОМАРИЦЯ СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ ВСТАНОВЛЕННЯ ЗУБНИХ ІМПЛАНТІВ	108

МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Ніна БАКУРІДЗЕ, Іван КЛИМЕНКО, Андрій КУЛЬМАТИЦЬКИЙ КЛІНІКО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАНУ ПІСЛЯ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВОЇ ТРАВМИ ТА ПІДХОДИ ДО ЇХ КОМПЛЕКСНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ	114
Аліна САЛЬНИКОВА АЛЕКСИТИМІЯ ЯК ПРЕДИКТОР ВИСОКОЇ ВІРОГІДНОСТІ ВИНИКНЕННЯ ЛУДОМАНІЇ	122

ФАРМАЦІЯ, ПРОМИСЛОВА ФАРМАЦІЯ

Оксана КРИЩИК ОБҐРУНТУВАННЯ СКЛАДУ КОМБІНОВАНОГО РОСЛИННОГО ГІПОГЛІКЕМІЧНОГО ЗАСОБУ.....	129
--	-----

УДК 615.833.17-002-08+615.849.19+615.814.1
DOI <https://doi.org/10.32689/2663-0672-2023-5-7>

Natalia SVYRYDOVA

Doctor of Medical Sciences, Professor, Director of the Institute of Medical and Pharmaceutical Sciences, Interregional Academy of Personnel Management, 2, Frometivska St, Kyiv, Ukraine, postal code 02000 (natalia.svyrydova@gmail.com)

Gennadii CHUPRYNA

Doctor of Medical Sciences, Professor of the Department of General Medical Disciplines, Interregional Academy of Personnel Management, 2, Frometivska St, Kyiv, Ukraine, postal code 02000 (gen7chupryna@gmail.com)

Vitaly SEREDA

Candidate of Medical Sciences, Head of the Department of General Medical Disciplines, Interregional Academy of Personnel Management, 2, Frometivska St, Kyiv, Ukraine, postal code 02000 (servit1967@gmail.com)

Volodymyr KRASNOV

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor at the Department of Stomatology, Interregional Academy of Personnel Management, 2, Frometivska St, Kyiv, Ukraine, postal code 02000 (vladymyr.krasnov@gmail.com)

Volodymyr NOVOSHYTSKYI

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor at the Department of Stomatology, Interregional Academy of Personnel Management, 2, Frometivska St, Kyiv, Ukraine, postal code 02000 (kab413@ukr.net)

Наталія СВИРИДОВА

доктор медичних наук, професор, директор Інституту медичних та фармацевтичних наук, Міжрегіональна академія управління персоналом, вул. Фрометівська, 2, м. Київ, Україна, індекс 02000 (natalia.svyrydova@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2166-5904>

Геннадій ЧУПРИНА

доктор медичних наук, професор кафедри загальномедичних дисциплін, Міжрегіональна академія управління персоналом, вул. Фрометівська, 2, м. Київ, Україна, індекс 02000 (gen7chupryna@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1351-015X>

Віталій СЕРЕДА

кандидат медичних наук, завідувач кафедри загальномедичних дисциплін, Міжрегіональна академія управління персоналом, вул. Фрометівська, 2, м. Київ, Україна, індекс 02000 (servit1967@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2498-0333>

Володимир КРАСНОВ

кандидат медичних наук, доцент кафедри стоматології, Міжрегіональна академія управління персоналом, вул. Фрометівська, 2, м. Київ, Україна, індекс 02000 (vladymyr.krasnov@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6355-6848>

Володимир НОВОШИЦЬКИЙ

кандидат медичних наук, доцент кафедри стоматології, Міжрегіональна академія управління персоналом, вул. Фрометівська, 2, м. Київ, Україна, індекс 02000 (kab413@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2334-2797>

Bibliographic description of the article: Svyrydova, N., Chupryna, G., Sereda, V., Krasnov, V., Novoshytskyi, V. (2023). Refleksoterapiya v kompleksniy reabilitatsii nevropatii lytsevogo nerva [Reflexotherapy in the complex rehabilitation of facial neuropathy]. *Suchasna medytsyna, farmatsiia ta psykhologichne zdorovia – Modern medicine, pharmacy and psychological health*, 5 (14), 42–46. DOI: <https://doi.org/10.32689/2663-0672-2023-5-7>

Бібліографічний опис статті: Свиридова Н., Чуприна Г., Серед В., Краснов В., Новошицький В. Рефлексо-терапия в комплексній реабілітації невропатії лицевого нерва. *Сучасна медицина, фармація та психологічне здоров'я*. 2023. Вип. 5 (14). С. 42–46. DOI: <https://doi.org/10.32689/2663-0672-2023-5-7>

REFLEXOTHERAPY IN THE COMPLEX REHABILITATION OF FACIAL NEUROPATHY

Abstract. The article is devoted to one of the urgent problems of neurology – neuropathy of the facial nerve. Combined treatment of neuropathy of the facial nerve with reflexotherapy methods has been used for a long time, mainly when there is a delay in the recovery of its functions, primarily, the motor functions of facial muscles.

The article also outlines the main theoretical principles of the “balancing hexagrams” technique and its practical implementation. A clinical case is also presented: neuropathy of the facial nerve with a delayed course. The methods of acupuncture diagnostics are described, the description of acupuncture correction is given, and the features of the “favorable” hexagram are considered.

Purpose. To consider the peculiarities of the use of reflexology by the method of “balancing hexagrams” in the complex rehabilitation of neuropathy of the facial nerve with a delayed course.

Scientific novelty. For the first time in our country, the method of compiling acupuncture prescriptions and acupuncture using the method of “balancing hexagrams” was used in the complex rehabilitation of neuropathy of the facial nerve with a slow course.

Methods. We consider one clinical case of the use of reflexotherapy using the method of “balancing hexagrams” in complex rehabilitation of neuropathy of the facial nerve with a slow course. Methods of clinical objective neurological examination, syndromic diagnosis method of traditional Chinese medicine, pulse diagnosis method, and tongue diagnosis method were used.

Results. As a result of the treatment using the “balancing hexagrams” method, the patient's condition improved: there was an 80% recovery of facial muscle function on the left side (clinically, which is confirmed by electroneuromyography data).

Conclusions: 1. Neuropathy of the facial nerve with a protracted course occurs in the practice of a neurologist and a reflexologist. 2. In the combined treatment measures for neuropathy of the facial nerve with a protracted course, the use of the reflexotherapy method “balancing hexagrams” can be effective.

Key words: reflexotherapy, method of “balancing hexagrams”, neuropathy of the facial nerve with a protracted course.

РЕФЛЕКСОТЕРАПІЯ В КОМПЛЕКСНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ НЕВРОПАТІЇ ЛИЦЕВОГО НЕРВА

Анотація. Стаття присвячена одній з актуальних проблем неврології – невропатії лицевого нерва. Комбіноване лікування невропатії лицевого нерва методами рефлексотерапії використовується давно, переважно тоді, коли має місце уповільнення відновлення його функцій, насамперед, рухових функцій м'язів.

У статті також викладено основні теоретичні положення методики «балансування гексаграм» та її практичну реалізацію. Також представлений клінічний випадок: невропатія лицевого нерва з уповільненим перебігом. Викладено методи акупунктурної діагностики, наведено опис акупунктурної корекції, розглянуто особливості «сприятливої» гексаграми.

Мета. Розглянути особливості застосування рефлексотерапії за методом «балансування гексаграм» в комплексній реабілітації невропатії лицевого нерва з уповільненим перебігом.

Наукова новизна. Вперше в нашій країні використано методику складання акупунктурних рецептів і акупунктуру за методом «балансування гексаграм» в комплексній реабілітації невропатії лицевого нерва з уповільненим перебігом.

Методи. Ми розглядаємо один клінічний випадок застосування рефлексотерапії за методом «балансування гексаграм» в комплексній реабілітації невропатії лицевого нерва з уповільненим перебігом. Використані методи клінічного об'єктивного неврологічного обстеження, метод синдромальної діагностики традиційної Китайської медицини, метод діагностики по пульсу, метод діагностики по язичку.

Результати. В результаті лікування за методом «балансування гексаграм» стан хворого поліпшився: відзначається відновлення функцій м'язів обличчя зліва на 80% (клінічно, що підтверджується даними електронейроміографії).

Висновки. 1. Невропатія лицевого нерва із затяжним перебігом зустрічається в практиці невролога та рефлексотерапевта. 2. У комплексному лікуванні невропатії лицевого нерва із затяжним перебігом ефективним може бути застосування методу рефлексотерапії «балансування гексаграм».

Ключові слова: рефлексотерапія, метод «балансування гексаграм», невропатія лицевого нерва з затяжним перебігом.

Topicality. The effective use of reflexotherapy in the case of delayed recovery of the functions of the facial nerve in its neuropathies has long been known [1; 3; 4; 8; 9; 10; 11].

In acupuncture, if you have already mastered the basic techniques of manipulating acupuncture needles and acupuncture diagnostics, an important point is the process of making acupuncture prescriptions [4; 5].

Sometimes it happens that the patient has already received a course of treatment with reflexotherapy methods with an incomplete effect [3]. Then the method of making acupuncture recipes “balancing hexagrams” comes to the rescue [12].

Presentation of the main material. The method of “balancing hexagrams” is a method of compiling acupuncture recipes using the I Ching, it is used when there

is a lack of “vital energy” (that is, energy for recovery in case of some problem). Frequency of its application: 1 session for 4–5 “nosological” reflexotherapy procedures [12].

The purpose of the “balancing hexagrams” method is to transform the state of the “affected” acupuncture channel and the corresponding “affected” hexagram to the energy level of the “favorable” hexagram, thereby positively changing the CHI (vital energy) of the “affected” acupuncture channel and the CHI of the entire body [12].

Basics of the “balancing hexagrams” method: according to this method, we first determine the hexagram for an unbalanced (affected) acupuncture channel (“affected hexagram”), then determine a “favorable” hexagram for it [6; 12].

These two hexagrams are placed next to each other so that all six lines of each hexagram are next to each other.

These lines (Yao) of each hexagram reflect parts of the human body, acupuncture channels and pathological conditions, YIN and YANG categories, as well as acupuncture points.

Reflexotherapy procedure according to the method of "balancing hexagrams": according to this method, an acupuncture procedure is performed at the acupuncture points of the "affected" acupuncture channel, when the lines of the "affected" hexagram are opposite to the lines of the "favorable" hexagram [6; 12].

Acupuncture points corresponding to these risks are pricked, because they correspond to stagnation of CHI in these acupuncture channels, and when pricking these acupuncture points, stagnation must be eliminated – that is, the acupuncture channel is cleansed of stagnant energy. Treatment of CHI disorders in the acupuncture channel restores the energy balance in it.

At the same time, when the lines of the "affected" hexagram are similar to the lines of the "favorable" hexagram, the acupuncture procedure is not performed at the corresponding acupuncture points of the "affected" acupuncture meridian.

Thus, the treatment of the "affected" acupuncture channel consists in "bringing" the condition of the "affected" hexagram to the level of the "favorable" hexagram through an acupuncture procedure at the corresponding acupuncture points, thereby transforming the of the acupuncture meridian and the entire body.

Recommendations for using the "balancing hexagrams" method:

1. If the pathology is unilateral, we affect it from the opposite side.
2. If the pathology is bilateral (generalized), we affect men on the left, women on the right, and then on the opposite side.
3. Choosing a one- or two-sided acupuncture option depends on which of the options the doctor prefers.

4. It is also advisable to prick the "paired" acupuncture meridian on the opposite side, with the coincidence of the number of lines and points of acupuncture by function: well-well, source-source, etc.

Algorithm of the "balancing hexagrams" method:

1. Establish an acupuncture diagnosis.
2. Select an acupuncture channel ("affected" acupuncture channel) for therapeutic effect.
3. Determine the hexagram for the affected acupuncture channel ("affected" hexagram).
4. Determine for the affected hexagram a hexagram that balances its pathological condition ("favorable" hexagram).
5. Perform an acupuncture procedure at the corresponding acupuncture points of the "affected" acupuncture channel.

Clinical case: patient B., 45 years old, turned to a reflexologist in the fall of 2015 with complaints of transferred neuropathy of the facial nerve on the left, which he developed this spring, after he was driving in a car with an open window (the effect of the pathogenic factor "Wind"), and cold air hit his face, neck and back of the head on the left. After comprehensive treatment and rehabilitation in the neurological department, he developed residual facial muscle weakness on the left side (according to ENMG – 35% of normal).

Clinical diagnosis: the condition after a transferred neuropathy of the facial nerve on the left with a deep pronounced left-sided paresis of facial muscles, slowing down the recovery of their function.

Using the data of traditional Chinese medicine, we identified the clinical symptoms of a patient with symptoms according to the tracing of hexagram lines on the face (Fig. 1) [7; 12].

The patient consulted a reflexologist, underwent a course of treatment, but the result of the treatment was incomplete.

Fig. 1. The relationship between the clinical symptoms of the patient and the location of the lines (dashes) of the hexagrams (forehead – 6 dash, eye socket – 5 dash, cheekbone – 4 dash, upper lip – 3 dash, lower lip – 2 dash, chin – 1 dash) [adapted by 7]

Due to the fact that a lot of time has passed since the acute neuropathy, and the function of facial muscles has not fully recovered (their deep paresis remained), we used the method of "balancing hexagrams" as part of complex acupuncture treatment.

Acupuncture diagnosis: deep paresis of the facial muscles on the left (distortion of the eyes and mouth to the right due to left-sided paresis of the facial muscles, from the point of view of traditional Chinese medicine, caused by the attack of the pathogenic factors "Wind" and "Cold" on the meridians and collaterals of the face with subsequent stagnation of CHI) (basic).

The tongue was large, pale, with a thick white coating, more in the center, a superficial, tense and slow pulse was observed. The pulse was maximal in the II position (superficial) on the right and minimal in the III position (also superficial) on the left, according to the mechanism of "reverse" control from the stomach (E) to the gallbladder (VB).

So, the additional (syndromal) acupuncture diagnosis was: "reverse" control by E on VB. So, the "affected" hexagram is Kan, which corresponds to the Earth-YAN element. The "affected" meridian of acupuncture is the stomach (Fig. 2) meridian.

Fig. 2. Correspondence in traditional Chinese medicine of the strokes of the "affected" Kan hexagram to the stomach acupuncture meridian points [adapted by 11]

The meaning of hexagram No. 34 Da Zhuang (great power) in traditional Chinese medicine [5]:

General Meaning: Thunder manifests Heaven's great power.

Image: a ram that searches the mud.

Symbol: curvature at the beginning and smoothness at the end.

Approximate. Listen to advice. Fullness of life. Great encouragement. Strive for success. Time to move forward. Avoid emotional excesses, strive for balance. Direct your energy in a favorable direction. Powerful Hexagram: Focus your energy with a sense of CHI for a favorable outcome.

Medical significance

Prognostic: extremely aggressive diseases. Illness with high fever. Excess liver.

Indications for acupuncture treatment: severe headaches. Muscle weakness, spasms. Liquid stagnation in the lower heater. The "Wind" of the liver rises to the heart. CHI rise to the head. Constipation. Stagnation of CHI and food in the middle of the heater. Diseases caused by overeating and excessive alcohol consumption. Damage to the nails.

We choose a "favorable" hexagram for this condition: it is Da Zhuang, I Ching hexagram No. 34. Evaluating hexagram No. 34 of Da Zhuang positively, it should be noted that the "afflicted" Kan hexagram corresponds to "Earth", as well as both of its Kan trigrams, and afflicted the acupuncture channel - E - corresponds to the "Earth", well, you and I know very well [3] the powerful energy that belongs to the "Earth". The upper trigram of the hexagram Da Zhuang - Zhen corresponds to "Tree", and its lower trigram - Qian - corresponds to "Metal" (we have a clinical situation - the reverse control of "Earth" over "Tree", and it is expedient to strengthen "Tree" (functional trigram). That is, "Earth" heals "Earth", and "Metal" is the "son" of "Earth", which

is important in the treatment of "insufficiency" (pareisis, that is, "insufficiency" from the side of traditional Chinese medicine). It is also important that acupuncture points, which we used for the acupuncture effect, correspond to the patient's symptoms, and it is advisable to use this hexagram (as a "facilitator") with a therapeutic purpose in autumn. Acupuncture prescription for this case (Fig. 3) [12]:

The patient has problems on the left side (damage of facial muscles), so we inject acupuncture points E-45, 43, 42, 41 on the right side.

On the left side, we prick acupuncture points RP-1, 3, 4, 5 (a paired channel that enhances treatment, acupuncture points for influence are similar to the number of lines of the "affected" hexagram).

The procedure of acupuncture according to the method of "balancing hexagrams" was carried out 3 times during the course of treatment, which lasted 15 sessions.

A "nosological" acupuncture recipe was also used, in particular the following acupuncture points: TR 17, VB 20, VB 1, VB 2, VB 3, VB 34, E2, E 3, E 4, E 7, E 6, E 36, E 40, GI 4, MC 6, GI 20, TR 23, TR 5, V 1, PC 6, F 3, R 1, R 3, RP 4, AP 8, AP 11, AP 34 [2].

Fig. 3. Acupuncture points to influence. We choose the points on the "affected" meridian corresponding to the "opposite" lines (relative to the "affected" hexagram in relation to the "favorable" hexagram) - 1,3,4,5 lines to ensure the effect of acupuncture [adapted by 11]

As a result of the treatment using the "balancing hexagrams" method, the patient's condition improved: there was an 80% recovery of facial muscle function on the left side (clinically, which is confirmed by electromyography data).

Conclusions.

1. Neuropathy of the facial nerve with a protracted course occurs in the practice of a neurologist and a reflexologist.

2. In the combined treatment measures for neuropathy of the facial nerve with a protracted course, the use of the reflexotherapy method "balancing hexagrams" can be effective.

Список використаних джерел:

1. Здыбский В. И. Рефлексотерапия при некоторых заболеваниях периферической нервной системы. *Международный неврологический журнал*. № 4(50), 2012. С. 144–155.
2. Мачерет Е. Л., Лысенюк В.П., Самосюк І. З. Атлас акупунктурных зон. К.: Вища школа, 1986. 255 с.
3. Мачерет Є.Л., Чуприна Г. М., Кулемзіна Т.В. [та ін.]. Нове в лікуванні невропатії лицевого нерва : монографія. Донецьк : Каштан. 2004.201с.
4. Свиридова Н., Морозова О., Чуприна Г., [та ін.] Рефлексотерапія: підручник за ред. Н. К. Свиридової, О. Г. Морозової. К. : ТОВ СІКГРУП Україна, 2017. Т. 1. 3, 1108 с.
5. Свиридова Н., Морозова О., Чуприна Г. [та ін.] Рефлексотерапія: підручник за ред. Н. К. Свиридової, О. Г. Морозової. К. : ТОВ «Тропеа», 2023. Т. 4. 220 с.
6. Чуприна Г., Середа В., Краснов В., Новошицький В. Застосування рефлексотерапії за методом «балансування гексаграм» в комплексній реабілітації хронічного холециститу з цефалгічним синдромом. *Сучасна медицина, фармація та психологічне здоров'я*. 2023. Вип. 3 (12). С. 31–35.
7. Цзунхуа Ч. Дао І-Цзіна . Київ : Софія, 360 р.
8. Acupuncture therapy for neurological diseases: a neurobiological view (2010) / Xia Y. [et al.]; eds. Y. Xia., X. Cao., G. Wu., J. Cheng. Beijing : Tsinghua university press and Berlin, Heidelberg : Springer Verlag, 474 p.
9. Chinese acupuncture and moxibustion. Beijing: Foreign languages press, 1987. 554 p.
10. Chinese acupuncture and moxibustion. Shanghai: Publishing house of Shanghai University of TCM, 2002. 371 p.
11. Current research in acupuncture/Y. Xia [et al.]; eds. Y. Xia.,G. Ding, G-C. Wu. New York : Springer science + Business media, 2013. 731 p.
12. Twicken D. I Ching acupuncture. The balance method /clinical applications of the Ba Gua I Ching/ London and Philadelphia : Singing Dragon, 2012. 275 p.

References:

1. Zdybskiy V. (2012). Refleksoterapiya pri nekotorych zabolevaniyach peryfericheskoy nervnoy sistemy [Reflexotherapy for some diseases of the peripheral nervous system]. *International neurological journal*. № 4(50), P. 144–155.
2. Macheret E., Lysenuk V., Samosuk I. (1986). Atlas akupunkturnykh zon [Atlas of acupuncture zones]. Kyiv: Vyscha shkola, 255 p.
3. Macheret Y., Chupryna G., Kulemzina T. et al. (2004). Nove u likuvanni nevropatii lytsevogo nerva: monografiya [New in the treatment of neuropathy of the facial nerve: monograph]. Donetsk : Kashtan. 201p.
4. Svyrydova N., Morozova O., Chupryna G. M. et al. (2017). Refleksoterapiya: pidruchnyk [Reflexotherapy: textbook]. Kyiv : TOV SIKGRUP Ukraine, V. 1. 3, 1108 p.
5. Svyrydova N., Morozova O., Chupryna G. M. et al. (2023) Refleksoterapiya: pidruchnyk [Reflexotherapy: textbook]. Kyiv : TOV TROPEA, V. 4, 220 p. (in Ukrainian).
6. Chupryna, G., Sereda V., Krasnov V., Novoshytskyi V. (2023). Zastosuvannya refleksoterapii za metodom «balansuvannya heksahram» v kompleksnii rehabilitatsii khronichnoho kholetsestytu z tsefalhichnym syndromom [Application of reflexotherapy according to the "hexagram balancing" method in the combined rehabilitation of chronic cholecystitis with cephalogic syndrome]. *Suchasna medytsyna, farmatsiia ta psykhologichne zdorovia – Modern medicine, pharmacy and psychological health*, 3 (12). P. 31–35.
7. Tsunchua C. (2000). Dao I – Tsyna [The Tao of I Ching]. Kyiv : Sofiya, 360 p.
8. Acupuncture therapy for neurological diseases: a neurobiological view (2010). / Xia Y. [et al.]; eds. Y. Xia., X. Cao., G. Wu., J. Cheng. Beijing:Tsinghua university press and Berlin, Heidelberg : Springer Verlag, 474 p.
9. Chinese acupuncture and moxibustion (1987). Beijing: Foreign languages press. 554 p.
10. Chinese acupuncture and moxibustion (2002). Shanghai : Publishing house of Shanghai University of TCM, 371 p.
11. Current research in acupuncture (2013). /Y. Xia [et al.]; eds. Y. Xia.,G. Ding, G-C. Wu. New York: Springer science + Business media. 731 p.
12. Twicken D. (2012). I Ching acupuncture. The balance method /clinical applications of the Ba Gua I Ching / London and Philadelphia : Singing Dragon. 275 p.